

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська інтелектуальна проза
(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень	<u>другий (магістерський)</u>
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
спеціалізація	<u>035.01 Українська мова та література</u>
освітня програма	<u>Літературна творчість</u>
факультет	<u>філологічний</u>

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма «Українська інтелектуальна проза». Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки 035 Філологія „31” серпня 2023 року - 24 с.

Розробники: Гірняк Мар'яна Олегівна, доцент кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства, кандидат філологічних наук, доцент

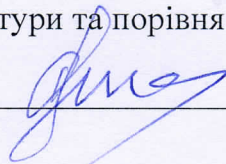
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства

Протокол від “29” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства

(підпис)

(Гнатюк М. І.)
(прізвище та ініціали)

“29” серпня 2023 року

Схвалено Вченою радою філологічного факультету _____

Протокол від “31” серпня 2023 року № 1

“31” серпня 2023 року Голова _____

(підпис)

(Крохмальний Р.О.)
(прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни “Українська інтелектуальна проза”

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	<u>Нормативна</u> (за вибором)	
	Спеціальність <u>035 Філологія</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціалізація: <u>035.01 Українська мова та література</u> (Літературна творчість)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 5		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>Наукова стаття і доповідь-презентація</u>		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		2-й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Освітній рівень: <u>Магістр</u>	16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		102 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
Вид контролю:			
екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 1:2

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Українська інтелектуальна проза» належить до нормативних дисциплін, які сприяють фаховій підготовці філолога та готують до вузької наукової спеціалізації. Курс розрахований на студентів магістратури філологічного факультету. Він спонукає студентів замислитися над особливістю діалогу літератури та філософії в художніх творах, над складною природою жанру інтелектуального роману та його різновидами, а також над проблемою розмежування інтелектуальної літератури та інтелектуалізму в літературі, над питаннями жанрової дифузії та різних кодів відчитування тексту. У рамках курсу увагу зосереджено на витоках інтелектуальної прози у світовій, зокрема українській, літературі, на феномені інтелектуального роману в світовій літературі ХХ століття і на розвитку інтелектуальної прози в українській літературі ХХ століття з акцентуванням її особливостей у 20-30-х, 40-50-х, 60-80-х та 90-х роках. Предметом ґрунтовного обговорення є твори І. Франка, О. Кобилянської, А. Кримського, В. Підмогильного, Ю. Яновського, Є. Плужника, М. Івченка, О. Слісаренка, М. Йогансена, Г. Шкурупія, Н. Королевої, Л. Мосендза, В. Домонтовича, Ю. Косача, Е. Андіївської, Вал. Шевчука, В. Земляка, В. Дрозда, Ю. Мушкетика, Р. Іваничука, П. Загребельного, Ю. Щербака, В. Гарнавського, Г. Пагутяк, К. Москальця, А. Дністрового та інших письменників ХХ – початку ХХІ століття.

Курс «Українська інтелектуальна проза» передбачає наявність лекційних і практичних занять, написання індивідуальної роботи в жанрі наукової статті, презентацію результатів власного дослідження на занятті-конференції та виконання тестових завдань. Лекційні заняття покликані зорієнтувати студентів в основних способах інтелектуалізації української літератури, різновидах інтелектуального роману та його зв'язках із іншими літературними жанрами, в особливостях взаємодії літературного та філософського дискурсів в українській прозі ХХ століття різних періодів. На практичних заняттях студенти навчаються працювати з художнім текстом і розпізнавати в ньому жанрові ознаки інтелектуального роману. Курс «Українська інтелектуальна проза» тісно пов'язаний з історією української літератури та історією світової літератури, адже зосереджений на одній із найпотужніших тенденцій у літературі різних народів світу. Курс також часто апелює до історії та філософії: зміна історико-культурного контексту та світоглядної парадигми впливає на появу відповідного кола філософських проблем у художньому творі. Важливими є зв'язки з теорією літератури, зокрема з генологією, що акцентує на проблемах жанрової дифузії.

Мета курсу – з'ясувати специфіку жанру інтелектуального роману та продемонструвати взаємозв'язок літературно-естетичного, філософського та інтелектуального первнів в українській прозі ХХ століття.

Завдання:

- ознайомити студентів із теорією інтелектуальної прози;
- висвітлити жанрову специфіку інтелектуального роману;
- зорієнтувати студентів в основних тенденціях розвитку української інтелектуальної прози;
- з'ясувати риси інтелектуального письма в літературі до ХХ століття;
- розглянути українську інтелектуальну прозу в контексті світової;
- охарактеризувати основні різновиди інтелектуального роману та їх розвиток у різні літературні періоди;
- виробити навички критичного мислення;
- розвивати вміння вести дискусію, обґрунтовувати власну позицію;
- виробити навички наукового літературознавчого аналізу художнього твору.

В результаті вивчення цього курсу студент повинен **знати:**

- основні поняття і терміни, пов'язані з інтелектуальною прозою;
- жанрові ознаки інтелектуального роману;
- відмінність між інтелектуальним романом та інтелектуалізмом у романі;
- витоки інтелектуальної прози та творчість її найяскравіших представників у світовій літературі;
- найважливіші твори давньої і нової української літератури, в яких наявні риси інтелектуалізму;
- основні етапи розвитку української інтелектуальної прози;
- жанрові різновиди українського інтелектуального роману та специфіку його розвитку в 20-30-х рр., 40-50-х рр., 60-80-х рр. XX століття та на зламі XX і XXI століть;
- характерну для різних періодів української літератури XX століття проблематику інтелектуального роману та особливості його поетики;
- творчість основних представників української інтелектуальної прози XX століття.

вміти:

- розпізнавати інтелектуальний роман у літературі;
- простежувати жанрові ознаки інтелектуального роману в художньому творі;
- характеризувати основні тенденції розвитку українського інтелектуального роману в XX столітті;
- розрізняти інтелектуалізм у романі та інтелектуальний роман;
- розпізнавати різні види інтелектуального роману та простежувати його діалог із іншими жанрами;
- аналізувати та інтерпретувати інтелектуальні романи;
- здійснювати пошук інформації та застосовувати її на практиці;
- брати участь у дискусії, коректно відстоювати власну думку;
- готувати та презентувати наукові доповіді;
- писати наукові статті.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахових компетентностей:

ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність систематизувати, аналізувати та структурувати мовний і літературний матеріал з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 12. Усвідомлення особливостей розвитку літератури та специфіки художніх творів як індивідуалізованого втілення колективного культурного досвіду.

та досягнення програмних результатів навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці та літературознавстві.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та обґрунтовувати її як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються..

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 20. Аналізувати явища української літератури в європейському та світовому контексті.

ПРН 21. Інтерпретувати художні твори як індивідуалізоване втілення колективного культурного досвіду.

3.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія інтелектуальної прози та історія її становлення (8 год)

Тема 1. Література як філософія і філософія як література: жанрова специфіка інтелектуальної прози (2 год)

Особливості взаємозв'язку літературного та філософського дискурсів: межі та взаємопроникнення. Філософський роман та інтелектуальний роман: проблема дефініції та термінологічні непорозуміння. Розвиток філософської прози: від античності до XVIII ст. Взаємини літератури та філософії у творчості письменників романтичної та реалістичної епохи.

Інтелектуальний роман XX століття у світовій літературі (Т. Манн, Г. Гессе, Р. Музіль, В. Голдінг, А. Мердок, Дж. Фаулз та ін.) й інтелектуалізм письма.

Жанрові ознаки та різновиди інтелектуального роману.

Рекомендована література

1. Герасимчук В. Філософський роман XX століття. Специфіка тексту. Київ: ПАРАПАН, 2007. 392 с.
2. Головань Т. Українська філософська проза: objectum fictum чи літературна реальність? // Синопис: текст, контекст, медіа. 2022. №28(3). С.113–118.
3. Гадамер Г.-Г. Філософія і література // Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. Київ: Юніверс, 2001. С.127-144.
4. Зубрицька М. Нероздільність: література-як-філософія і філософія-як-література // Філософія науки: зб. наук. ст. Львів, 2006. С.5-15. [Філософські проблеми науки. Львівсько-Варшавський семінар. Львів–Варшава, 2010. С. 33-43]
5. Павличко С.Д. Лабіринти мислення. Інтелектуальний роман сучасної Великобританії. Київ: Наукова думка, 1993. 104с.
6. Backus G. Iris Murdoch: The Novelist as Philosopher, the Philosopher as Novelist. "The Unicorn" as a Philosophical Novel. Berne; Frankfurt am Main; New York: Peter Lang, 1986. 352 p.
7. Klinkert T. Teória systémow, poznanie a literatura // World Literature Studies. 2022. Vol.14. S.3–13.

Тема 2. Інтелектуалізм та філософічність письма в давній та новій українській літературі. Роман «ідеї» в українській прозі XX століття (2 год)

Давня українська література: окремі риси інтелектуального письма в проповідях, літописах, полемічній літературі. Діалоги Григорія Сковороди: особливості взаємозв'язку літератури та філософії. Ознаки інтелектуалізму у творах Г. Квітки-Основ'яненка, Т.Шевченка, І.Франка, І. Нечужа-Левицького, Панаса Мирного, Бориса Грінченка, Лесі Українки, О. Кобилянської та ін.

Філософсько-інтелектуальний дискурс В. Винниченка (впливи Ф.Ніцше та З.Фрейда, «чесність із собою» та «конкордизм»). Жанрова специфіка романів В. Винниченка: особливості поетики. Філософія любові в романі Є.Плужника «Недуга». Геростратизм, «добра людина» та «людське призначення»: особливості філософських пошуків в інтелектуальних романах Е.Андієвської.

Практичне заняття № 1. Тема: Інтелектуалізація письма в українській літературі зламів XIX і XX століть: Іван Франко й Ольга Кобилянська (2 год)

Твори для обговорення: Іван Франко «Як Юра Шикманюк брів Черемош», «Терен у носі», «Хома з серцем і Хома без серця»; Ольга Кобилянська «Людина», «Він і вона»

- Творчість Івана Франка та Ольги Кобилянської в контексті філософсько-естетичних пошуків епохи.
- Філософія людини: тілесне і духовне, пошуки себе, людина і її буття-у-світі.
- Інтелектуальні діалоги: від злободенності до універсальності.
- Інтертекстуальність прози Івана Франка й Ольги Кобилянської.
- Наративні стратегії та композиційні особливості творів.
- Жанрова специфіка прози Івана Франка й Ольги Кобилянської: між «дискусійністю» та «параболічністю».

Рекомендована література

1. Гундорова Т. Франко не Каменяр. Франко і Каменяр. Київ: Критика, 2006. С. 124-151.
2. Гундорова Т. *Femina Melancholica*: Стаття і культура в тендерній утопії Ольги Кобилянської. Київ: Критика, 2002. 272 с.
3. Денисюк І. Гуцульські оповідання Івана Франка // Денисюк І. Літературознавчі та фольклористичні праці: у 3т., 4 кн. Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2005. Т.2. Франкознавчі дослідження. С. 95–106.
4. Легкий М. Гуцульський триптих Франкової прози: специфіка моделювання художнього світу // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. 2015. Вип.62. С. 3–13.
5. Чопик Р. Очікуючи Його. Ольга Кобилянська: від Царівни – до Цезаревича // Чопик Р. Переступний вік: українське письменство на зламі XIX – XX ст. Львів; Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. С.62-115.

Практичне заняття № 2. Тема: «Андрій Лаговський» Агатангела Кримського: перший інтелектуальний роман в українській літературі (2 год)

- Художня творчість та наукові зацікавлення Агатангела Кримського: особливості взаємопроникнення.
- Специфіка персонажа: автопроекції та дистанціювання.
- Спектр інтелектуальних ідей у романі.
- Розуміння – нерозуміння – порозуміння: взаємини між персонажами та філософський вимір проблеми.
- Наративні та композиційні особливості роману.
- Діалог культур у романі. Інтертекстуальність та автоінтертекстуальність.

Рекомендована література

1. Агатангел Кримський — учений, письменник, українець. Збірник наукових праць. Луцьк: Волинська книга, 2007. 116 с.
2. Гірняк М. О. Розуміння і саморозуміння у романі Агатангела Кримського «Андрій Лаговський» // Магістеріум. Вип. 38: Літературознавчі студії. Київ: Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2010. С. 29–36.

3. Горблянський Ю. На підступах до «прози ідей»: Роман Агатангела Кримського «Андрій Лаговський» у контексті пошуків української прози з життя інтелігенції XIX – поч. XX ст. // Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство. Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. VII. Рівне: РДГУ, 1999. С.44-55.
4. Моклиця М. Християнство Агатангела Кримського: психологічні та естетичні акценти // Слово і Час. 2006. №2. С.19–28.
5. Павличко С. Націоналізм, сексуальність, орієнталізм: Складний світ Агатангела Кримського. Київ: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2001. 328 с.

Змістовий модуль 2. Різновиди інтелектуального роману в українській літературі XX століття: мистецька й ідеологічна перспектива (12 год)

Тема 3. Роман про митця в українській літературі XX століття (2 год)

Жанрова специфіка роману про митця: термінологічні проблеми, жанрова дифузія, перспектива відчитування. Роман про митця й інтелектуальний роман. Роман про митця й (авто)біографічний роман. Роман про митця й історичний роман. Митець як персонаж і митець як автор.

Феномен роману «Майстер корабля» Юрія Яновського.

Мистецький дискурс у прозі В.Підмогильного та В.Домонтовича.

Персонаж-митець в історичних романах П.Загребельного та Р.Іваничука.

Митець і мистецьке середовище у творах Ю.Мушкетика.

Практичне заняття № 3. Тема: «Майстер корабля» Юрія Яновського: між романом про митця та інтелектуальним романом (2 год)

- Жанрова специфіка роману.
- Особливості наративних стратегій.
- Текст у тексті: перемикування кодів. Інтертекстуальна манера письма.
- Специфіка персонажа: кінорежисер та письменник.
- Авторська свідомість і наративна ідентичність: особливості авторської присутності в тексті.
- Символіка роману та його експериментальність.

Рекомендована література

1. Агеева В. Романний експеримент Юрія Яновського //Патетичний фрегат: Роман Юрія Яновського «Майстер корабля» як літературна містифікація /упор. В.Панченко. Київ, 2002. С.301-310.
2. Коробкова Н.К. Мариністична символіка як складник алюзійності роману “Майстер корабля” Ю. Яновського // Актуальні проблеми слов’янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство: Міжвуз. зб. наук. ст. 2011. Вип. XXIV. Ч. 2. С. 175-184.
3. Ласло-Куцюк М. «Вікно до великого світу» Юрія Яновського //Патетичний фрегат: Роман Юрія Яновського «Майстер корабля» як літературна містифікація /упор. В.Панченко. Київ, 2002. С.311-330.
4. Ніколенко К. «Діалог культур» у романі Ю.Яновського «Майстер корабля» //Філологічні науки. 2018. №28. С.48 – 55.
5. Панченко В. «Книга легка і життєподібна...» //Патетичний фрегат: Роман Юрія Яновського «Майстер корабля» як літературна містифікація /упор. В.Панченко. Київ, 2002. С.287-300.

Практичне заняття № 4. Тема: Митець і мистецьке середовище у повісті Юрія Мушкетика «Старий у задумі» (2 год)

- Жанрова специфіка творів Юрія Мушкетика: історична проза та романи про сучасність.
- Типи митця у повісті-притчі Ю.Мушкетика «Старий у задумі».

- Мистецьке середовище у повісті Мушкетика: цінності, соціальна ієрархія, буття-у-світі.
- Реальний та ірреальний виміри існування у творі.
- Психологія творчого процесу. Творчість і ремесло.
- Митець – текст – реципієнт: особливості діалогу та взаємовіддзеркалень.
- Мистецький текст і призначення мистецтва.
- Наративна організація твору: від монологу до діалогічності.

Рекомендована література

1. Жулинський М. Істина – в людських душах : [передмова] // Мушкетик Ю. Твори : у 5 т. Київ: Дніпро, 1987. Т. 1. С. 5–34.
2. Кононенко П. Реаліст і романтик : (До 70-річчя Юрія Мушкетика) // Сіверянський літопис. 1999. № 3. С. 38–46.
3. Мушкетик Ю. Суд над Сенкою. Повісті. Київ: Молодь, 1978. С.179-278.
4. Павлюк Н.Л. Історична проза Ю.Мушкетика: онтологічно-гносеологічний та аксіологічний аспекти. Дис... канд.філол.наук: 10.01.01. Одеса, 2016. 209 с.
5. Федоровська Л. Романи Юрія Мушкетика. Київ : Радянський письменник, 1982. 203 с.
6. Шевчук В. Шляхи історичної прози Ю. Мушкетика // Українське слово : [хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.]: у 4 кн. Київ: Рось, 1994. Кн. 3. С. 142–147.
7. Beebe M. Ivory Towers and Sacred Founts. The Artist as Hero in Fiction from Goethe to Joyce. New York: New York University Press, 1964. 323 p.

Тема 4. Ідейно-полемічний інтелектуальний роман в українській літературі (2 год)

Українська модерністська свідомість 1920-х та 1940-х рр.: взаємодія національного та універсального. Інтелектуальні пошуки М.Хвильового: ідеологія «загірної комуни» vs. філософія людини. Наративна специфіка прози М.Хвильового: полемічні діалоги та пошуки Слова. Національна ідеологія та (пост)революційна епоха як підґрунтя для інтелектуальних дискусій у творах О. Слісаренка, М.Івченка та В.Гжицького. Жанрова специфіка роману «Чорний Ангел» О. Слісаренка. Національні традиції та раціональні підходи сучасності: «робітні сили» «залізобетонного віку» (М.Івченко). «Чорне озеро» В. Гжицького: постколоніальна перспектива відчитування. Діалог ідей та філософські дискусії у прозі В.Підмогильного, В.Домонтовича та Ю. Косача: особливості поетики тексту. Філософія доби та людина в кризовій ситуації. Історіософський та культурфілософський дискурс у прозі В.Домонтовича та Ю.Косача 1940-х років.

Практичне заняття № 5. Тема: «Невеличка драма» Валер'яна Підмогильного: роман-дискусія (2 год)

- Інтелектуальна проза Валер'яна Підмогильного: загальна характеристика.
- «Критична» мова «Невеличкої драми»: філософсько-гуманітарний і науково-теоретичний дискурс.
- Інтелектуальна проблематика твору: основні ідеї та траєкторії їх «руху» в романі.
- Роман без «історії»? Особливості побудови фабули у «Невеличкій драмі».
- Наративна організація та комунікативні стратегії твору.
- Літературно-культурний контекст роману та специфіка паратексту.

Рекомендована література

1. Бойко Ю. «Невеличка драма» В. Підмогильного на тлі дійсності 20-х років // Досвід кохання і критика чистого розуму: Валер'ян Підмогильний: тексти та конфлікт інтерпретацій / [упор. О. Галета]. Київ: Факт, 2003. С. 313–330..

2. Галета О. Проза життя // Досвід кохання і критика чистого розуму: Валер'ян Підмогильний: тексти та конфлікт інтерпретацій / [упор. О. Галета]. Київ: Факт, 2003. С. 7–20.
3. Гірняк М. Наративна організація «Невеличкої драми» Валер'яна Підмогильного: комунікативні стратегії твору // Парадигма: зб. наук праць. Вип. 6. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2011. С.92–110.
4. Мельник В. О. Суворий аналітик доби: Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої половини ХХ ст. Київ: Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 1994. 320 с.
5. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ: Либідь, 1999. С.209-230.
6. Шерех Ю. Білок і його забурення // Шерех Ю. Пороги і Запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології: у 3 т. Харків: Фоліо, 1998. Т. 1. С. 434–442.

Практичне заняття № 6. Тема: «Без ґрунту» В.Домонтовича: жанрово-стильова специфіка та проблематика роману (2 год)

- Філософія доби та інтелектуальні рефлексії в романі.
- Персонажі-інтелектуали: особливості характеристики.
- Мистецтвознавчі пошуки в романі.
- Раціональне та ірраціональне, обличчя та маски, слово і мовчання.
- У пастці існування: екзистенціалістський вимір хронотопу.
- Специфіка наративних стратегій.
- Особливості поєднання «естетичної» і «наукової» мови у романі.
- Символіка роману. Особливості образної системи.
- Афористичність та парадоксальність Домонтовичевого слова.

Рекомендована література

1. Агеева В. Поетика парадокса. Інтелектуальна проза Віктора Петрова-Домонтовича. Київ, 2006.
2. Василишин І. Віртуальний світ українського екзистенціалізму (Ю. Косач і В. Домонтович) //Слово і час. 2003. №6. С.70-75
3. Гірняк М. Таємниця роздвоєного обличчя: Авторська свідомість в інтелектуальній прозі Віктора Петрова-Домонтовича. Львів, 2008.
4. Матвієнко С. Людина кількох епох //Критика. 2000. №6. С.28-31.
5. Павличко С. На зворотному боці автентичности. Культурфілософія Петрова-Домонтовича-Бера (1946-1948) //Сучасність. 1993. №5. С.111-125.
6. Павличко С. Роман як інтелектуальна провокація //Павличко С. Теорія літератури. Київ: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2002. С.641-652.
7. Шерех Ю. Шостий у гроні. В. Домонтович в історії української прози //Шерех Ю. Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології: У 3т. Харків: Фоліо, 1998. Т.3. С.98-135.

Змістовий модуль 3. Різновиди інтелектуального роману в українській літературі ХХ століття: історичний вимір та параболічність письма (12 год)

Тема 5. Інтелектуальний роман vs. історичний роман: проблема жанрової дифузії (2 год)

Філософсько-інтелектуальні домінанти в історичному романі: «мисляча історія» та параболічний вимір історії.

Історична епоха в романах Н. Королевої та Л. Мосендза: специфіка репрезентації. Наративна організація романів Наталени Королевої та Леоніда Мосендза: діалог свідомостей та діалог текстів. Синтез філософії, релігії та міфології у творах Н.Королевої та Л.Мосендза. Філософська проблематика творів: співіснування культур; пошуки істинного Бога; розуміння себе через Іншого: зовнішні та внутрішні «двійники»; таємниці Істини.

Філософія, історія та міфологія в інтелектуальному романі 1960-1980-х. «Мислячий» історичний роман у творчості П. Загребельного, Р.Іваничука, Ю.Мушкетика. Роман «зв'язку часів» і діалог епох. Філософська проблематика. Особливості наративної організації та жанрова специфіка «історичної» прози П.Загребельного, Р.Іваничука, Ю.Мушкетика.

Феномен «альтернативної історії» у романах зламу ХХ і ХХІ століть: інтелектуальні коди відчитування минулого/майбутнього (В.Кожелянко, Ю.Щербак).

Практичне заняття № 7. Тема: Інтелектуальний різновид історичного роману чи Історичний різновид інтелектуального роману? («1313» Наталени Королевої) (2 год)

- Жанрова специфіка роману: філософія історії.
- Фаустівський мотив: особливості трансформації та інтерпретації.
- Специфіка персонажа. Проблема роздвоєння особистості.
- Часопросторові координати твору.
- Раціональне та ірраціональне у творі.
- Розум і почуття, наука і духовність у романі.
- «Що є Істина?»: інтелектуальні пошуки в романі «1313».
- Інтертекстуальність творчої манери письменниці. Особливості паратексту.

Рекомендована література

1. Гірняк М. Від Іншого до Себе: самоідентифікація людини у філософсько-історичних романах Наталени Королевої та Леоніда Мосендза // Oriens Aliter. Прага, 2018. № 1. С. 48–62.
2. Мишанич О. Дивосвіти Наталени Королевої // Королева Н. Предок. Київ, 1991. С.633-653.
3. Набитович І. Універсум sacrum'у в художній прозі (від модернізму до постмодернізму). Дрогобич – Люблін, 2008.
4. Остащук І.Б. Релігійно-філософський дискурс у романах Наталени Королевої: автореф. дис.... канд. філол. н. Івано-Франківськ, 2004.
5. Фірман О.Я. Жанрово-стильові особливості прози Наталени Королевої: автореф. дис.... канд. філол. н. Тернопіль, 2019.

Практичне заняття № 8. Тема: «Четвертий вимір» Романа Іваничука: «мислячий історичний роман» (2 год)

- Феномен «мислячої історії» в українській літературі другої половини ХХ століття.
- Жанрова специфіка романістики Романа Іваничука: історичний, біографічний, інтелектуальний коди відчитування.
- Особливості репрезентації епохи в «Четвертому вимірі» Романа Іваничука. Діалог культур у романі.
- Учений і митець: інтерпретація образів у романі. Особистісний вибір та історична відповідальність.
- Наративні стратегії та композиція роману «Четвертий вимір».
- «Критична» (наукова) мова в романі «Четвертий вимір» та есеїстичність письма.
- Літературно-мистецькі та наукові інтертексти у романі «Четвертий вимір».
- Буття-у-світі та людське призначення: філософські рефлексії в «Четвертому вимірі».

Рекомендована література

1. Городиловська Г. Взаємодія елементів наукового та художнього стилів (на матеріалі історичних творів Р. Іваничука) // Меч і мисль: творчість Романа Іваничука у національних вимірах української культури: зб. наук. праць (Українська філологія: Школи, постаті, проблеми. Вип. 9). Львів–Ужгород: Гражда, 2009. С. 196–202.

2. Денисюк І. Мислячий історичний роман // Меч і мисль: творчість Романа Іваничука у національних вимірах української культури: зб. наук. праць (Українська філологія: Школи, постаті, проблеми. Вип. 9). Львів–Ужгород: Гражда, 2009. С. 32–46.
3. Ільницький М. М. Людина в історії (Сучасний український історичний роман). Київ: Дніпро, 1989. 356 с.
4. Слабошпицький М. Роман Іваничук: Літературно-критичний нарис. Київ: Радянський письменник, 1989. 206 с.

Тема 6. Параболічний роман в українській літературі ХХ століття (2 год)

Роман-парабола та параболічність письма: теоретичний аспект проблеми. Жанр притчі та роман-парабола: особливості взаємозв'язку. Жанрова специфіка параболічного роману. Параболічний роман і філософська проза.

Параболічність письма у романі 1920-х рр. Місто і Море у романі «Майстер корабля» Ю.Яновського. Архетипна символіка та жанрова специфіка роману «Чорний Ангел» О. Слісаренка. «Чорне озеро» В. Гжицького: параболічність хронотопу.

Роман-парабола в українській прозі 1960-1980-х рр.: історичний контекст та особливості поетики. Параболічний вимір «химерної прози» (В.Земляк, В.Дрозд), історичного роману (Р.Іваничук, Вал.Шевчук) та роману про сучасність (Ю.Щербак). Філософські пошуки в романах Вал.Шевчука та особливості поетики тексту.

Параболічність письма в українській літературі зламу ХХ-ХХІ століть: творчість Г.Пагутяк, Т.Прохаська, В.Тарнавського. Міфологізм художнього мислення, параболічний хронотоп, інтертекстуальні коди та філософська проблематика.

Практичне заняття № 9. Тема: Інтелектуальна романістика Валерія Шевчука. «Дім на горі» як роман-парабола (2 год)

- Жанрово-стильова специфіка твору.
- Наративні стратегії. Композиційні особливості.
- Специфіка хронотопу. Особливості зовнішнього і внутрішнього часопростору.
- Рациональне та ірраціональне, реальне та ірреальне у романі.
- Філософсько-інтелектуальні пошуки у творі.
- Особливості образної системи. Міф і символ: механізми смислопородження.

Рекомендована література

1. Горнятко-Шумилович А. Проза Валерія Шевчука: традиційне і новаторське. Щецін, 2001
2. Павлишин М. «Дім на горі» Валерія Шевчука // Павлишин М. Канон та іконостас: Літературно-критичні статті. Київ, 1997. С. 98-112.
3. Павлишин М. Міфологічне, релігійне та філософське у прозі Валерія Шевчука // Павлишин М. Канон та іконостас: Літературно-критичні статті. Київ, 1997. С.143-156.
4. Тарнашинська Л. Художня галактика Валерія Шевчука. Київ, 2001.
5. Файзулліна Г.С. Міфопоезис української культури у філософському романі Валерія Шевчука «Дім на горі» // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2013. Вип. 31. С. 357-364.

Практичне заняття № 10. Тема: «Писар Східних Воріт Притулку» та «Писар Західних Воріт Притулку» Галини Пагутяк: параболічність письма в українському романі 1990/2000-х (2 год)

- Жанрово-стильова специфіка роману.
- Специфіка часопросторових координат роману: Притулок, проміжна зона, Дім.
- Оніричний простір роману.
- Особливості наративних стратегій. Текст у тексті.

- Діалог свідомостей та взаємини з Іншим.
- Мова символів та міфологем: «герметичність» тексту та «відкритість» роману.
- Філософсько-інтелектуальні пошуки у творі.

Рекомендована література

1. Артюх А. В. Проза Галини Пагутяк: герметичність як домінанта індивідуального стилю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «укр. літ-ра». Київ, 2009. 19 с.
2. Біла І. В. Метароман Галини Пагутяк: текст і контекст: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «укр. літ-ра». Дніпропетровськ, 2011. 22 с.
3. Гірняк М. Від Притулку до Дому: специфіка часопросторових координат у діалогії Галини Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку» і «Писар Західних Воріт Притулку» // Сучасні літературознавчі студії. Феномен дому в літературознавчій перспективі. Збірник наукових праць. Вип. 13. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2016. С.138 – 152
4. Тебешевська-Качак Т. Художні особливості прози Галини Пагутяк (Жанрово-стильовий аспект) // Слово і час. 2006. N 9. С. 51 – 59.

Змістовий модуль 4. Різновиди інтелектуального роману в українській літературі ХХ століття: інтелектуальна гра й мистецько-академічне середовище (10 год)

Тема 7. «Ігровий» різновид інтелектуального роману в українській літературі ХХ століття (2 год)

Літературна гра й культура авангарду. Експериментальний роман в українській літературі 1920-х рр. Деконструювання літературної традиції, наративні експерименти, інтертекстуальні (та інтермедіальні) коди й інтелектуальна гра у романах М.Йогансена, Г.Шкурупія, Д.Бузька та Л.Скрипника. Спектр філософських ідей у творах авангардних письменників 1920-х рр.

Інтелектуальна гра в українській літературі зламу ХХ і ХХІ століть. Неомодернізм і постмодернізм: особливості взаємодії. Інтелектуальна іронія та деконструювання істин, «інтертекстуальні спільноти», гра з мовою, текстами і культурними дискурсами в прозі Ю.Андруховича, Ю.Іздрика, О.Забужко, В.Діброви, Т.Прохаська, К. Москальця, Є.Пашковського. Образ інтелектуала та жінки-інтелектуалки в прозі постмодерної епохи.

Практичне заняття № 11. Тема: Інтелектуальна гра у романі Майка Йогансена «Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альчести у Слобжанську Швейцарію» (2 год)

- Творчість Майка Йогансена в контексті експериментального роману 1920-х років.
- «Подорож ученого доктора Леонардо...» Майка Йогансена: жанрова специфіка та ефект кінематографа.
- Книга історій чи книга Пейзажу? Проблема центрального і маргінального у творі
- Філософія речей та світ природи.
- «Можливі світи» роману Майка Йогансена: балансування між реальним та фікційним. «Подорож...» як відкритий твір.
- Комунікативні стратегії Майка Йогансена: мова, вставні тексти, співіснування голосів.
- Наративна ідентичність автора і читача.
- Між експериментом та інтелектуальним письмом: гра з літературною традицією у романі Майка Йогансена.

Рекомендована література

1. Віннікова Н.М. Пародія Майка Йогансена на лицарський роман // Вісник Запорізького національного університету. 2010. №2. С.28-32.

2. Гірняк М. Між експериментом та інтелектуальним письмом: гра з літературною традицією у романі Майка Йогансена „Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альчести у Слобожанську Швейцарію” // *Studia Ucrainica Varsoviensia*. 2020. Т. 8. S.217 – 232
3. Еко У. Поетика відкритого твору // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів, 2002. С.525-538.
4. Йогансен М. Як будується оповідання. Аналіза прозових зразків // Йогансен М. Вибрані твори. Київ: Смолоскип, 2001. С.361-475.
5. Крижанівський С. Романтик революційного слова // Йогансен М. Вибрані твори. Київ: Смолоскип, 2001. С.361-475.
6. Матвієнко С. Децентрація тексту як гра з читачем («Подорож ученого доктора Леонардо...» Майка Йогансена) // *Магістеріум*. Вип. 2: Літературознавчі студії. Київ, 1999.
7. Мельників Р. Екзегетизм «філософічних ландшафтів» Майка Йогансена // *Наукові записки ХДПУ ім. Г.Сковороди*. Серія: Літературознавство. Харків, 1998. Вип.7 (18).
8. Мельників Р. Людина з химерним ім'ям // Йогансен М. Вибрані твори. Київ: Смолоскип, 2001. С.5-28.
9. Цимбал Я. В. Творчість Майка Йогансена в контексті українського авангарду 20-30-х років: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.01; НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. - Київ, 2003. - 20 с.

Практичне заняття № 12. Тема: «Вечірній мед» Костя Москальця: постмодерністська гра в інтелектуальному романі (2 год)

- Між модернізмом і постмодернізмом: загальна характеристика творчості Костя Москальця.
- Персонажі-митці в романі Костя Москальця «Вечірній мед» та їх «інтелектуальні пригоди».
- «Інтимні друзі» (Ю.Лотман) автора «Вечірнього меду» та «інтертекстуальні спільноти» (М.Андрейчик) у романі.
- Наративні стратегії роману та наративна ідентичність.
- Автобіографізм, автоінтертекстуальність та автотематизм у романі «Вечірній мед».
- Мовна гра у романі «Вечірній мед» і філософія мови.
- Інтертекстуальний діалог роману Костя Москальця: світова класика і творчість сучасників.
- Філософська перспектива відчитування роману «Вечірній мед» та іронічний дискурс.

Рекомендована література

1. Андрейчик М. Інтелектуал як герой української прози 90-х років ХХ століття / пер. з англ. І.Андрущенко. Львів: ЛА «Піраміда», 2014. 188 с.
2. Барабаш М. Досвід коронації Костя Москальця або рецепт «Вечірнього меду» на всі випадки буття // *Studia Metodologica*: [альманах]. Тернопіль: ТНПУ, 2010. № 30. С. 276—280.
3. Деркач А. Костянтин Москалець: «Доки п'ється чай, ДАК залишається живим...». ЛітАкцент, 2008. URL: <http://litakcent.com/2008/05/13/doky-pjetsja-chaj-dak-zalyshajetsja-zhyvym/>
4. Москалець К. Келія чайної троянди. 1989-1999: Щоденник. Львів: Кальварія, 2001. 204 с.
5. Пастух Т. Сторінками єдиного тексту Костянтина Москальця // ЛітАкцент : альманах / [ред. В. Панченко]. Київ, 2009. Вип. 1 (3): Сучасна література в колі твого читання. С. 131-140.
6. Федюк Т. Зразкова інтелектуальна проза: рецензія на книгу Костя Москальця. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/entertainment/2013/11/131114_book_2013_review_moskalets_fedyuk

Тема 8. Академічний роман в українській літературі: специфіка жанру (2 год)

Феномен, жанрові особливості та різновиди академічного роману (academic novel, university novel, campus novel). Інтелектуальний роман та академічний роман: точки перетину.

Персонаж-учений та наукове (інтелектуальне, академічне) середовище в українській літературі ХХ століття. Образ ученого-винахідника в романі «Чорний Ангел» О.Слісаренка. Персонажі-інтелектуали в романі «Чорне озеро» В. Гжицького.

Інтелектуал-винахідник в українському романі 1960-1980-х: генеза образу та його модифікації. Аналітичний дискурс інтелектуального роману П. Загребельного, Ю. Мушкетика, Ю.Щербака та В. Тарнавського: специфіка наукової «мови». Інтертекстуальні паралелі та мова символів у романах. Самоідентифікація людини як предмет інтелектуальних пошуків у романах. Реальний та ірреальний виміри людського існування.

Учений і середовище у романах Ю.Щербака, В.Тарнавського, В.Шевчука та А.Дністрового: генеза проблеми та специфіка інтерпретації.

Практичне заняття № 13. Тема: «Дрозофіла над томом Канта» Анатолія Дністрового: феномен академічного роману (2 год)

- Жанр академічного роману та його специфіка в українській літературі.
- Проза Анатолія Дністрового в сучасному літературному процесі.
- Персонаж-інтелектуал у романі Анатолія Дністрового «Дрозофіла над томом Канта»: між самозаглибленням і само/губством.
- Академічне середовище у романі Анатолія Дністрового: наукові пошуки і псевдонаука.
- Комашиність людського існування: літературний і філософський аспект проблеми.
- Діалог роману «Дрозофіла над томом Канта» з текстами культури.
- Філософські проблеми в романі Анатолія Дністрового: раціональне і природне у людині, онтологічна й академічна свобода, сенс існування людини і людське призначення.

Рекомендована література

1. Андрейчик М. Інтелектуал як герой української прози 90-х років ХХ століття / пер. з англ. І. Андрущенко. Львів: ЛА «Піраміда», 2014. 188 с.
2. Коцарев О. Сентиментальна дрозофіла. URL: <https://web.archive.org/web/20140402231245/http://litakcent.com/2010/11/21/sentymentalna-drozofila/>
3. Неборак В. Читачі над томом Дністрового. URL: <http://molbuk.ua/vnomer/kultura/36630-chitachi-nad-tomom-dnistrovogo.html>
4. Трофименко Т. Чи далеко паціку до дрозофіли? URL: <https://web.archive.org/web/20101221101043/http://www.zaxid.net/article/81225/>
5. Філоненко Н. М.. Мотив інакшості як екзистенційна категорія в прозі Анатолія Дністрового // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. 2011. № 6 (217). Ч. II. С.42-46.
6. The Academic Novel. New and Classic Essays /ed. by M.Moseley, Chester, Chester University Press, 2007. 345 p.
7. Williams J. The Rise of the Academic Novel //American Literary History. 2012. Vol.24. No.3. P.561-589.
8. Edemariam A. Who's afraid of the campus novel? <https://www.theguardian.com/books/2004/oct/02/featuresreviews.guardianreview37>

Змістовий модуль 5. Систематизація матеріалу та підсумки до курсу (6 год)

Практичне заняття № 14-15. Заняття-конференція (4 год)

Упродовж семестру студенти готують наукову доповідь на підсумкове заняття-конференцію «Український інтелектуальний роман ХХ століття». До кінця квітня студенти повинні подати наукову статтю (обсяг 8-12 сторінок (0,4-0,5 др.арк.). Об'єкт і предмет дослідження – на вибір студента, але в межах проблематики навчальної дисципліни.

Практичне заняття №16. Підсумкове заняття (2 год)

Підсумки до курсу. Виконання тестового завдання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теорія інтелектуальної прози та історія її становлення												
T1. Література як філософія і філософія як література: жанрова специфіка інтелектуальної прози	4	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
T.2 Інтелектуалізм та філософічність письма в давній та новій українській літературі. Роман «ідеї» в українській прозі ХХ століття	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Разом – зм.модуль 1	22	4	4	-	-	14	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Різновиди інтелектуального роману в українській літературі ХХ століття: мистецька й ідеологічна перспектива												
T3. Роман про митця в українській літературі ХХ століття	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
T4. Ідейно-полемічний інтелектуальний роман в українській літературі	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Разом – зм. модуль 2	36	4	8	-	-	24	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 3. Різновиди інтелектуального роману в українській літературі ХХ століття: історичний вимір та параболічність письма												
T5. Інтелектуальний роман vs. історичний роман: проблема жанрової дифузії	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
T6.Параболічний роман в українській літературі ХХ століття	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Разом – зм. модуль 3	36	4	8	-	-	24	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 4. Різновиди інтелектуального роману в українській літературі ХХ століття: інтелектуальна гра й мистецько-академічне середовище												
T7. «Ігровий» різновид інтелектуального роману в українській літературі ХХ століття	18	2	4	-	-	12	-	-	-	-	-	-

Т8. Академічний роман в українській літературі: специфіка жанру	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-
Разом – зм. модуль 4	29	4	6	-	-	19	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 5. Систематизація матеріалу та підсумки до курсу												
Т9.Заняття-конференція	20		4			16						
Т10.Підсумкове заняття	7		2			5						
Разом – зм. модуль 5	27		6			21						
Усього годин	150	16	32	-	-	102	-	-	-	-	-	-

5. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інтелектуалізація письма в українській літературі зламу XIX і XX століть: Іван Франко й Ольга Кобилянська	2
2	«Андрій Лаговський» Агатагела Кримського: перший інтелектуальний роман в українській літературі	2
3	«Майстер корабля» Юрія Яновського: між романом про митця та інтелектуальним романом	2
4	Митець і мистецьке середовище у повісті Юрія Мушкетика «Старий у задумі»	2
5	«Невеличка драма» Валер'яна Підмогильного: роман-дискусія	2
6	«Без ґрунту» В.Домонтовича: жанрово-стильова специфіка та проблематика роману	2
7	Інтелектуальний різновид історичного роману чи Історичний різновид інтелектуального роману? («1313» Наталени Королевої)	2
8	«Четвертий вимір» Романа Іванчука: «мислячий історичний роман»	2
9	Інтелектуальна романістика Валерія Шевчука. «Дім на горі» як роман-парабола	2
10	«Писар Східних Воріт Притулку» та «Писар Західних Воріт Притулку» Галини Пагутяк: параболічність письма в українському романі 1990/2000-х	2
11	Інтелектуальна гра у романі Майка Йогансена «Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альчести у Слобожанську Швейцарію»	2
12	«Вечірній мед» Костя Москальця: постмодерністська гра в інтелектуальному романі	2
13	«Дрозофіла над томом Канта» Анатолія Дністрового: феномен академічного роману	2
14	Заняття-конференція «Український інтелектуальний роман XX століття»	4
15	Підсумкове заняття. Виконання тестового завдання	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Література як філософія і філософія як література: жанрова специфіка інтелектуальної прози (вивчення теоретичного матеріалу)	2
2	Інтелектуалізм та філософічність письма в давній та новій українській літературі. Роман «ідеї» в українській прозі ХХ століття (вивчення теоретичного матеріалу, повторення матеріалу з історії української літератури, прочитання творів, підготовка до практичних занять).	12
3	Роман про митця в українській літературі ХХ століття (вивчення теоретичного матеріалу, повторення матеріалу з історії української літератури, прочитання творів, підготовка до практичних занять).	12
4	Ідейно-полемічний інтелектуальний роман в українській літературі (вивчення теоретичного матеріалу, повторення матеріалу з історії української літератури, прочитання творів, підготовка до практичних занять).	12
5	Інтелектуальний роман vs. історичний роман: проблема жанрової дифузії (вивчення теоретичного матеріалу, повторення матеріалу з історії української літератури, прочитання творів, підготовка до практичних занять).	12
6	Параболічний роман в українській літературі ХХ століття (вивчення теоретичного матеріалу, повторення матеріалу з історії української літератури, прочитання творів, підготовка до практичних занять).	12
7	«Ігровий» різновид інтелектуального роману в українській літературі ХХ століття (вивчення теоретичного матеріалу, повторення матеріалу з історії української літератури, прочитання творів, підготовка до практичних занять).	12
8	Академічний роман в українській літературі: специфіка жанру (вивчення теоретичного матеріалу, повторення матеріалу з історії української літератури, прочитання творів, підготовка до практичного заняття).	7
9	Заняття-конференція «Український інтелектуальний роман ХХ століття» (написання наукової статті, підготовка доповіді)	16
10	Підсумкове заняття. Підготовка до виконання тестового завдання	5
	Разом	102

7. Методи навчання

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладання, евристичний метод, дослідницький метод. Методи викладу навчального матеріалу – лекція, практичне заняття; заняття-конференція; консультація. Наочні методи навчання – ілюстрування (художні тексти), демонстрування з використанням технічних засобів (слайди). Техніки: навчальної дискусії, створення проблемної ситуації, інтелектуального експерименту.

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється у формі оцінювання виступів на практичних заняттях та участі у дискусіях. Передбачене також виконання письмового завдання та участі в конференції. Курс закінчується екзаменом.

9. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Оцінювання роботи студента здійснюється за такою схемою:

Максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 100 балів: 50 балів за роботу впродовж семестру і 50 балів за знання, продемонстровані на іспиті.

Робота студента оцінюється за такими показниками:

- а) активність на практичних заняттях – 39 балів (по 3 бали за кожне з 13 практичних занять);
- б) наукова стаття – 5 балів;
- в) доповідь-презентація та активна участь у занятті-конференції – 6 балів (презентація результатів дослідження – 2 бали, відповіді на запитання колег – 2 бали, питання до колег після їхніх презентацій – 2 бали);
- г) виконання тестового завдання – 30 балів;
- г) усна відповідь на іспиті – 20 балів.

Академічна доброчесність: очікується, що відповіді студентів будуть оригінальними. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. **Відвідування занять** є важливою складовою навчання. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття та зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання різних видів робіт, передбачених курсом.

Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів модульних робіт, а також бали, набрані впродовж семестру за виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Переведення в оцінку за 4-бальною шкалою здійснюється за такою схемою:

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік	
A	90 – 100	5	Зараховано	
B	81-89	4		Відмінно
C	71-80			Дуже добре
D	61-70	Добре		
		3	Задовільно	

Е	51-60		Достатньо	
----------	-------	--	------------------	--

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування, практичні заняття та самостійна робота										Іспит		Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5		Тест	Усна відповідь	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	30	
іспит	6	6	6	6	6	6	3	11	іспит			

10. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програми.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Плани практичних занять та методичні вказівки до їх виконання.
4. Матеріали до лекційних, практичних занять та самостійної роботи студентів.
5. Електронний курс на платформі Moodle: <https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=1427>

11. Питання до іспиту

1. Особливості взаємозв'язку літературного та філософського дискурсів: межі та взаємопроникнення.
2. Філософський роман та інтелектуальний роман: проблема дефініції та термінологічні непорозуміння.
3. Жанрові ознаки та різновиди інтелектуального роману.
4. Взаємини літератури та філософії у світовій літературі від античності до XIX ст.
5. Інтелектуальний роман XX століття у світовій літературі.
6. Філософічність письма в давній українській літературі.
7. Філософські діалоги й трактати Григорія Сковороди: особливості взаємозв'язку літератури та філософії, поетика тексту.
8. Інтелектуалізм у прозі Г. Квітки-Основ'яненка, П.Куліша, Т.Шевченка: особливості поетики.
9. Персонажі-інтелігенти й інтелектуалізація письма в українській прозі зламу XIX і XX століть.
10. Вплив драматичних творів Лесі Українки на розвиток філософсько-інтелектуального дискурсу в українській літературі XX століття.
11. Особливості інтелектуалізації письма в прозі Івана Франка та Ольги Кобилянської.
12. Інтелектуальний роман Агатангела Кримського: специфіка персонажа, інтелектуальні ідеї, інтертекстуальність.
13. «Роман ідеї» в українській прозі XX століття: траєкторії розвитку.
14. Філософсько-інтелектуальний дискурс та жанрова специфіка романів В.Винниченка.
15. Інтелектуальний роман Є.Плужника: філософська проблематика.
16. Роман про митця в українській літературі XX століття: проблема жанру, особливості розвитку.
17. Жанрова специфіка роману Юрія Яновського «Майстер корабля».
18. Персонажі-митці й мистецький дискурс в українській історичній прозі XX століття.
19. Ідейно-полемічний інтелектуальний роман в українській літературі: специфіка поетики й проблематика. Творчість М.Хвильового.
20. Національна ідеологія та (пост)революційна епоха у творах О.Слісаренка, М.Івченка та В.Гжицького: інтелектуальні дискусії, персонажі-інтелектуали, специфіка хронотопу.
21. «Ігровий» різновид інтелектуального роману в українській літературі XX століття: особливості розвитку. Літературна гра й культура авангарду.

22. Інтелектуальна гра в експериментальних романах М. Йогансена, Д. Бузька, Г. Шкурупія, Л.Скрипника.
23. Інтелектуальний роман у творчості В.Підмогильного: жанрові особливості.
24. Інтелектуальна проза В.Домонтовича: проблематика, специфіка наративних стратегій, інтертекстуальні коди.
25. Інтелектуальний роман Юрія Косача: філософія доби, ідентичність персонажа, наративна організація твору.
26. Мистецтвознавчі та філософські пошуки Мистецького українського руху. Історіософський та культурфілософський дискурс прози письменників МУРу (В.Домонтович, Ю.Косач)
27. «Мислячий історичний роман» в українській літературі ХХ століття: жанрова специфіка та поетика тексту.
28. Романи Наталени Королевої: синтез філософії, історії та міфології.
29. «Останній пророк» Леоніда Мосендза: історичний роман чи інтелектуальний роман параболічного типу?
30. Жанрова специфіка романів Р.Іваничука.
31. Філософсько-інтелектуальний дискурс та жанрова специфіка прози Ю.Мушкетика.
32. Філософська проблематика та особливості композиції історичних романів П.Загребельного та Р.Федоріва.
33. Геростратизм, «добра людина» та «людське призначення»: особливості філософських пошуків в інтелектуальних романах Е.Андієвської.
34. Параболічний роман в українській літературі ХХ століття: теоретичний та історико-літературний аспекти проблеми.
35. Параболічний вимір «химерної прози» (В.Земляк, В.Дрозд.): філософська проблематика й образна система творів.
36. Інтелектуальний роман у творчості Валерія Шевчука.
37. Жанрова специфіка прози Галини Пагутяк.
38. Параболічність та «химерність» письма в українській літературі зламу ХХ-ХХІ століть: творчість Г.Пагутяк, Т.Прохаська, В.Тарнавського.
39. Особливості розвитку української прози зламу ХХ і ХХІ століть. Образ інтелектуала та жінки-інтелектуалки в прозі постмодерної епохи.
40. Між модернізмом і постмодернізмом: інтелектуальна іронія, деконструювання істин, гра культурними дискурсами у прозі К.Москальця та Є.Пашковського.
41. Специфіка інтелектуального письма в романах Юрія Андруховича, Ю.Іздрика та В.Діброви: філософсько-інтелектуальний та іронічний дискурс, гра з мовою, «інтертекстуальні спільноти», діалог між текстами культури.
42. Феномен академічного роману та його репрезентація в українській літературі.
43. Учений-винахідник в українській прозі 1960-1980-х рр.: генеза образу, аналітичний дискурс, жанрова специфіка творів.
44. Інтелектуал і середовище у прозі Ю.Щербака, В.Тарнавського, А.Дністрового.

12. Рекомендована література

Основна

1. Бернадська Н. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція. Київ: Академвидав, 2004. 368 с.
2. Бовсунівська Т.В. Теорія літературних жанрів: Жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману: Підручник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2009. 519 с.
3. Герасимчук В. Філософський роман ХХ століття. Специфіка тексту. Київ: ПАРАПАН, 2007. 392 с.

4. Головань Т. Українська філософська проза: *objectum fictum* чи літературна реальність? // Синопис: текст, контекст, медіа. 2022. №28(3). С.113–118.
5. Гундорова Т. Проявлення Слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. Львів: Літопис, 1997. 300 с.
6. Констанкевич І. Українська проза першої половини ХХ століття: автобіографічний дискурс. Луцьк: Вежа Друк, 2014. 420 с.
7. Луцій С.І. Романістика української діаспори 1960–1980-х років: проблематика, жанрово-стильові парадигми. Тернопіль: Джура, 2017. 412 с.
8. Мовчан Р. Український модернізм 1920-х: портрет в історичному інтер'єрі. Київ: Вид. дім «Стилос», 2008. 542 с.
9. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ: Либідь, 1999. 447с.
10. Пуніна О. Кінофікація українського літературного дискурсу (20-30-ті роки ХХ століття). Донецьк: ДонНУ, 2012. 332 с.
11. Синицька Н. Гра у класики: поетика української інтелектуальної прози 1960 – 1990 – х років. Чернівці: Місто, 2018. 224 с.
12. Ушкалов Л. Література і філософія: доба українського бароко. Харків: Видавець Олександр Савчук, 2019. 416 с.
13. Харчук Р.Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період. Київ: ВЦ Академія, 2008. 248 с.
14. Andryczyk M. *The Intellectual as Hero in 1990s Ukrainian Fiction*. Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 2012. VII, 183 p. [Андрейчик М. Інтелектуал як герой української прози 90-х років ХХ століття. Переклад з англійської: Ігор Андрущенко. Львів: Піраміда, 2014. 188 с.]

Допоміжна

1. Агєєва В. Поетика парадокса: Інтелектуальна проза Віктора Петрова-Домонтовича. Київ: Факт, 2006. 432 с.
2. Габермас Ю. Філософський дискурс модерну. Київ: Четверта хвиля, 2001. 424 с.
3. Ганошенко Ю. Інтелектуальність в романі vs. інтелектуальний роман: до проблеми дефініціювання жанру // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. 2015. Випуск V. С.265-272.
4. Гірняк М. Таємниця роздвоєного обличчя: Авторська свідомість в інтелектуальній прозі Віктора Петрова-Домонтовича. Львів: Літопис, 2008. 286 с.
5. Горнятко-Шумилович А. Проза Валерія Шевчука: традиційне і новаторське. Щецін: Видавництво Щецінського університету, 2001. 168 с.
6. Гадамер Г.-Г. Філософія і література // Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. Київ: Юніверс, 2001. С.127-144.
7. Зінде М. Творчість В.Голдінга: до проблеми філософсько-алегоричних романів. Київ: Либідь, 2007. 472 с.
8. Зотова В. Г. Притча як форма художнього осмислення макро- і мікрокосму людини у прозі В. Голдінга і В. Шевчука // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2015. Випуск 39. С.98-102.
9. Зубрицька М. Нероздільність: література-як-філософія і філософія-як-література // Філософія науки: зб. наук. ст. Львів, 2006. С.5-15. [Філософські проблеми науки. Львівсько-Варшавський семінар. Львів–Варшава, 2010. С. 33-43]
10. Ільницький М. М. Людина в історії (Сучасний український історичний роман). Київ: Дніпро, 1989. 356 с.
11. Колодій О. І. Притча і притчевість в українській прозі 70-80-х років ХХ століття: автореф. дис...канд. філол. наук: 10.01.06. Київ, 2000. 18 с.

12. Копистянська Н.Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПАІС, 2005. 368 с
13. Куриленко І.А. Екзистенціалістська модель українського інтелектуального роману 20-х років ХХ століття: автореф. дис.... канд. філол.н.: 10.01.01. Харків, 2007. 19 с.
14. Куриленко І.А. Жанрова природа інтелектуального роману // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2008. № 798. Сер. Філологія. Вип. 53. С.164–167.
15. Маценка С. Партитура роману. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 528 с.
16. Мельник В. О. Суворий аналітик доби: Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої половини ХХ ст. Київ: Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 1994. 320 с.
17. Набитович І. Пам'ять, історична проза та формування національної ідентичності // Слово і Час. 2022. №4 (724). С.45–57.
18. Ортега-і-Гасет Х. Думки про роман //Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. Київ: Основи, 1994. С.273-305.
19. Остащук І. Б. Релігійно-філософський дискурс у романах Наталени Королевої: автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.01. Івано-Франківськ, 2004. 20 с.
20. Павличко С.Д. Лабіринти мислення. Інтелектуальний роман сучасної Великобританії. Київ: Наукова думка, 1993. 104с.
21. Павличко С. Націоналізм, сексуальність, орієнталізм: Складний світ Агатангела Кримського. Київ: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2001. 328 с.
22. Павличко С. Роман як інтелектуальна провокація // Павличко С. Теорія літератури. Київ: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2002. С. 641–652.
23. Ромашенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної історичної прози : Основні напрями художнього руху. Черкаси: Вид-во Черкаського державного університету імені Богдана Хмельницького, 2003. 388 с.
24. Синицька Н. Характерні ознаки інтелектуальної прози // Слово і час. 2003. №11. С.75-80.
25. Сторощук І. І. Роман про митця у контексті літературних дискусій // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. 2012. Вип.17. С. 217–226
26. Тарнашинська Л. Художня галактика Валерія Шевчука. Постать сучасного українського письменника на тлі західноєвропейської літератури: Монографія. Київ: Видавництво ім. Олени Теліги, 2001. 223 с.
27. Backus G. Iris Murdoch: The Novelist as Philosopher, the Philosopher as Novelist. ‘The Unicorn’ as a Philosophical Novel. Berne; Frankfurt am Main; New York: Peter Lang, 1986. 352 p.
28. Imagination, Philosophy and the Arts /eds. M.Kieran, D. McIver Lopes. London; New York: Routledge, 2003.
29. Klinkert T. Teoría systémow, poznanie a literatura // World Literature Studies. 2022. Vol.14. S.3–13.
30. Literature and the Questions of Philosophy / ed. A.J.Cascardi. Baltimore; London: The John Hopkins University Press, 1987.
31. Philosophy as World Literature /ed. by J. R. Di Leo. New York, London: Bloomsbury, Bloomsbury Academic, 2020. 304 p.
32. Philosophy of Literature: Contemporary and Classic Readings. An Anthology /eds. E.John, D. McIver Lopes. Malden; Oxford; Carlton: Blackwell Publishing Ltd, 2004.
33. Tarnawsky M. Between Reason and Irrationality: The Prose of Valerijan Pidmohyl'nyj. Toronto; Buffalo; New York: University of Toronto Press, 1995. 222 p. [Тарнавський М. Між

- розумом та ірраціональністю. Проза Валеріана Підмогильного. Переклад з англійської: В. Г. Триліс. Київ: Університетське видавництво Пульсари, 2004. 232 с.]
34. Z problemów prozy – powieść o artyście / pod red. Wojciecha Gutowskiego i Ewy Owczarz. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2006. 704 s.

Інформаційні ресурси

1. <http://books.google.com>
2. <http://litera-ua.livejournal.com>
3. <http://www.nbuv.gov.ua>
4. <https://www.jstor.org/>
5. <http://ae-lib.org.ua>
6. <http://www.lib.ua-ru.net>
7. <http://bookshare.net>
8. <http://www.doaj.org>